

Ministerstwo Zdrowia

Departament
Zdrowia Publicznego

Szanowna Pani,

odpowiadając na petycję z dnia 22 kwietnia 2024 r. dotyczącą kwestii związanych z leczeniem uzależnienia od alkoholu oraz zobowiązaniem do takiego leczenia, Departament Zdrowia Publicznego uprzejmie prosi o przyjęcie poniższych informacji.

Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151), zwanej dalej „ustawą”, leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu prowadzi się w zakładach leczniczych podmiotów leczniczych wykonujących działalność leczniczą w rodzaju świadczenia stacjonarne i całodobowe oraz ambulatoryjne w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej. Poddanie się leczeniu odwykowemu jest dobrowolne. Wyjątki od tej zasady określa ustawa.

Zgodnie z art. 26 ustawy osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny jeżeli uzależnione są od alkoholu, zobowiązać można do poddania się leczeniu w stacjonarnym lub niestacjonarnym zakładzie lecznictwa odwykowego. O zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego orzeka sąd rejonowy właściwy według miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy, w postępowaniu nieprocesowym. Sąd wszczyna postępowanie na wniosek gminnej komisji

rozwiązywania problemów alkoholowych lub prokuratora. Do wniosku dołącza się zebraną dokumentację wraz z opinią biegłego, jeżeli badanie przez biegłego zostało przeprowadzone.

Celem instytucji sądowego zobowiązania osób uzależnionych od alkoholu do leczenia odwykowego jest motywowanie do podjęcia terapii uzależnienia.

Przymus stosowany jest na etapie doprowadzania osoby uzależnionej od alkoholu na badanie przez biegłego, na rozprawę w sądzie i do zakładu leczniczego na podjęcie kuracji, jeśli odmawia ona współpracy. Nie ma jednak możliwości prawnych ani organizacyjnych zatrzymania pacjenta w zakładzie lecznictwa odwykowego wbrew jego woli.

Niestety sądowa procedura zobowiązania osoby uzależnionej do poddania leczeniu odwykowemu nie charakteryzuje się wysoką efektywnością. Zgodnie z wynikami badania zrealizowanego przez Instytut Wymiaru Sprawiedliwości w 2017 r.¹, w analizowanych przez autorkę sprawach jedynie 28% orzeczeń o obowiązku podjęcia leczenia w zakładzie stacjonarnym oraz zaledwie 10% orzeczeń o obowiązku podjęcia leczenia w zakładzie niestacjonarnym zostało wykonanych. W opracowaniu tym, w kontekście rozważań na temat zastąpienia nieobowiązującego już systemu „przymusowego leczenia” aktualnie obowiązującym zobowiązaniem do podjęcia leczenia uzależnienia od alkoholu, autorka przytacza opinię, że to właśnie motywacja i współpraca osoby uzależnionej gwarantuje skuteczne rezultaty a nie przymus leczenia².

Z wyrazami szacunku

Dyrektor

/dokument podpisany elektronicznie/

---

¹ Horna-Cieślak M., Orzekanie oraz wykonywanie obowiązku leczenia odwykowego z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Warszawa 2017, s. 31.

² Tamże, s. 8.